

विषय क्रम

सं.	विषय	पृष्ठ
	सद्भावना	क-ग
	सङ्केताक्षर-सूची	घ
पहिलो अध्याय		
१.	शोध कार्यको सैद्धान्तिक परिचय	
१.१.	शोध प्रबन्धको शीर्षक र यसको परिचय	१
१.२.	समस्या कथन	१
१.३.	शोधकार्यको उद्देश्य	३
१.४.	पूर्वकार्यको समीक्षा	३
१.५.	शोधकार्यको औचित्य	७
१.६.	शोधकार्यको क्षेत्र र सीमा	८
१.७.	शोध सामग्री सङ्कन : विधि तथा पद्धति	८
१.८.	शोध प्रबन्धको सङ्गठन	९
१.९.	भावी शोध सम्भावना र परामर्श	११
दोस्रो अध्याय		
२. नाटकको सैद्धान्तिक परिचय		
२.१.	नाटकको अर्थ एवम् स्वरूप	१२
२.२.	नाटक सम्बन्धी पूर्वीय आचार्यहरूको परिभाषा	१४
२.३.	नाटकसम्बन्धी पाश्चात्य विद्वान्हरूको परिभाषा	१५
२.४.	नाटकसम्बन्धी हिन्दी तथा नेपाली विद्वान्हरूको परिभाषा	१८
२.५.	आधुनिक नाटकका आधारभूत तत्त्व	२०
२.६.	निष्कर्ष	४०
तेस्रो अध्याय		
३. विजय मल्लको जीवन, व्यक्तित्व र कृतित्व		
३.१.	विजय मल्लको सङ्क्षिप्त जीवनी तथा व्यक्तित्व	४२
३.१.१.	जन्म, बाल्यकाल एवम् शिक्षा-दीक्षा	४२

३.१.२.	राजनैतिक संलग्नता	४४
३.१.३.	वैवाहिक जीवन	४५
३.१.४.	साहित्यिक प्रेरणा	४६
३.१.५.	विविध व्यक्तित्व	४७
३.१.६.	पुरस्कार एवम् सम्मान	४९
३.१.७.	विविध अभिव्यक्ति	४९
३.२.	विजय मल्लको कृतित्व	५२
३.२.१.	साहित्यिक यात्रा	५२
३.२.१.१.	कविका रूपमा	५५
३.२.१.२.	कथाकारका रूपमा	५९
३.२.१.३.	उपन्यासकारका रूपमा	६२
३.२.१.४.	नाटककारका रूपमा	६७
३.२.१.४.१.	एकाङ्कीकारका रूपमा	७०
३.२.१.४.२.	पूर्णाङ्कीकारका रूपमा	७३
३.२.१.५.	समालोचकका रूपमा	७७
३.२.१.६.	सम्पादकका रूपमा	७९
३.२.१.७.	निबन्धकारका रूपमा	८१
३.२.१.८.	चलचित्र पट-कथा लेखकका रूपमा	८१
३.३.	निष्कर्ष	८३

चौथो अध्याय

४.	नेपाली नाटकको विकास परम्परा र नाटककार विजय मल्लको नाट्य-यात्रा	
४.१.	नेपाली नाटकको विकास-परम्परा	८४
४.१.१.	नेपाली नाटकको पृष्ठभूमि	८४
४.१.२.	नेपाली नाटकको विकासक्रम	८५
४.१.२.१.	प्राथमिककालीन नेपाली नाटक र प्रवृत्ति	८६
४.१.२.२.	माध्यमिककालीन नेपाली नाटक र प्रवृत्ति	८७
४.१.२.३.	आधुनिककालीने नेपाली नाटक र प्रवृत्ति	९४
४.१.३.	निष्कर्ष	१००

४.२.	नाटककार विजय मल्लका नाट्य-यात्रा	१००
४.२.१.	आरम्भकाल वा पहिलो चरण	१०२
४.२.२.	विकासकाल वा दोस्रो चरण	१०६
४.२.३.	उत्कर्षकाल वा तेस्रो चरण	१०९
४.२.४.	निष्कर्ष	११६

पाँचौं अध्याय

५. विजय मल्लका नाट्यकृतिहरूको तात्त्विक विवेचन

५.१.	बहुला काजीको सपना नाटक	११९
५.१.१.	कथावस्तु	११९
५.१.२.	पात्र वा चरित्र	१२१
५.१.३.	संवाद योजना	१२६
५.१.४.	परिवेश विधान	१२८
५.१.५.	भाषा-शैली	१२९
५.१.६.	द्वन्द्व विधान	१३०
५.१.७.	अङ्क र दृश्य योजना	१३१
५.१.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	१३२
५.१.९.	उद्देश्य	१३४
५.१.१०.	निष्कर्ष	१३४
५.२.	कोही किन बर्बाद होस् नाटक	१३६
५.२.१.	कथावस्तु	१३६
५.२.२.	पात्र वा चरित्र	१३७
५.२.३.	संवाद योजना	१४०
५.२.४.	परिवेश विधान	१४२
५.२.५.	भाषा-शैली	१४२
५.२.६.	द्वन्द्व विधान	१४३
५.२.७.	अङ्क र दृश्य योजना	१४५
५.२.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	१४५
५.२.९.	उद्देश्य	१४६

५.२.१०.	निष्कर्ष	१४७
५.३.	जिउँदो लास नाटक	१४८
५.३.१.	कथावस्तु	१४८
५.३.२.	पात्र वा चरित्र	१४९
५.३.३.	संवाद योजना	१६१
५.३.४.	परिवेश विधान	१६२
५.३.५.	भाषा-शैली	१६४
५.३.६.	द्वन्द्व विधान	१६६
५.३.७.	अड्क र दृश्य योजना	१७०
५.३.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	१७१
५.३.९.	उद्देश्य	१७२
५.३.१०.	निष्कर्ष	१७२
५.४.	भोलि के हुन्छ? नाटक	१७४
५.४.१.	कथावस्तु	१७४
५.४.२.	पात्र वा चरित्र	१७५
५.४.३.	संवाद योजना	१८१
५.४.४.	परिवेश विधान	१८३
५.४.५.	भाषा-शैली	१८४
५.४.६.	द्वन्द्व विधान	१८५
५.४.७.	अड्क र दृश्य योजना	१८५
५.४.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	१८६
५.४.९.	उद्देश्य	१८७
५.४.१०.	निष्कर्ष	१८८
५.५.	स्मृतिको पर्यालभिन्न नाटक	१९०
५.५.१.	कथावस्तु	१९०
५.५.२.	पात्र वा चरित्र	१९३
५.५.३.	संवाद योजना	१९९
५.५.४.	परिवेश विधान	२००
५.५.५.	भाषा-शैली	२०१

५.५.६.	द्वन्द्व विधान	२०२
५.५.७.	अङ्क र दृश्य योजना	२०५
५.५.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	२०५
५.५.९.	उद्देश्य	२०६
५.५.१०.	निष्कर्ष	२०७
५.६.	मानिस र मख्रुण्डो नाटक	२०९
५.६.१.	कथावस्तु	२०९
५.६.२.	पात्र वा चरित्र	२१२
५.६.३.	संवाद योजना	२२०
५.६.४.	परिवेश विधान	२२२
५.६.५.	भाषा-शैली	२२३
५.६.६.	द्वन्द्व विधान	२२४
५.६.७.	अङ्क र दृश्य योजना	२२६
५.६.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	२२६
५.६.९.	उद्देश्य	२२७
५.६.१०.	निष्कर्ष	२२८
५.७.	भूलैभूलको यथार्थ नाटक	२३०
५.७.१.	कथावस्तु	२३०
५.७.२.	पात्र वा चरित्र	२३३
५.७.३.	संवाद योजना	२४२
५.७.४.	परिवेश विधान	२४३
५.७.५.	भाषा-शैली	२४४
५.७.६.	द्वन्द्व विधान	२४६
५.७.७.	अङ्क र दृश्य योजना	२४७
५.७.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	२४७
५.७.९.	उद्देश्य	२४९
५.७.१०.	निष्कर्ष	२५०
५.८.	पहाड चिच्याइरहेछ नाटक	२५१
५.८.१.	कथावस्तु	२५१

५.८.२.	पात्र वा चरित्र	२५४
५.८.३.	संवाद योजना	२६०
५.८.४.	परिवेश विधान	२६१
५.८.५.	भाषा-शैली	२६३
५.८.६.	द्वन्द्व विधान	२६५
५.८.७.	अङ्क र दृश्य योजना	२६६
५.८.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	२६७
५.८.९.	उद्देश्य	२६८
५.८.१०.	निष्कर्ष	२६९
५.९.	माधुरी नाटक	२७१
५.९.१.	कथावस्तु	२७१
५.९.२.	पात्र वा चरित्र	२७३
५.९.३.	संवाद योजना	२७९
५.९.४.	परिवेश विधान	२८०
५.९.५.	भाषा-शैली	२८१
५.९.६.	द्वन्द्व विधान	२८२
५.९.७.	अङ्क र दृश्य योजना	२८३
५.९.८.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च	२८३
५.९.९.	उद्देश्य	२८४
५.९.१०.	निष्कर्ष	२८५

छैटौं अध्याय

६.	विजय मल्लका नाट्यकृतिहरूको प्रवृत्ति-विश्लेषण	२८६
६.१.	वस्तुगत प्रवृत्ति	२८७
६.१.१.	मनोवैज्ञानिकता	२८७
६.१.२.	मनोविश्लेषणात्मकता	२९३
६.१.३.	सामाजिक यथार्थता	३००
६.१.४.	समस्यामूलकता	३०४
६.१.५.	प्रयोगवादिता	३१०
६.१.६.	अतियथार्थवादिता	३१४

६.१.७.	वैचारिकता	३१७
६.१.८.	अस्तित्ववादिता	३२०
६.१.९.	मानवीयता	३२४
६.१.१०.	दुःखान्त स्वरूप	३२८
६.१.११.	प्रगतिशीलता	३३४
६.१.१२.	विसङ्गतिवादिता	३३८
६.१.१३.	नारी समस्या	३४२
६.१.१४.	सामन्ती विचार	३५१
६.१.१५.	आञ्चलिकता	३५७
६.१.१६.	निष्कर्ष	३६४
६.२.	शिल्पगत प्रवृत्ति	३६७
६.२.१.	नामकरण	३६७
६.२.२.	प्रतीक योजना	३७३
६.२.३.	संरचना-स्वरूप	३८१
६.२.४.	संवाद तथा भाषा-शैली	३९५
६.२.५.	अभिनय तथा रङ्गमञ्च पक्ष	४०७
६.२.६.	निष्कर्ष	४१३

सातौं अध्याय

७.	विजय मल्लका नाट्यकृतिहरूको मूल्याङ्कन	४१५
७.१.	विजय मल्लको नाट्यकारिता	४१५
७.२.	आधुनिक नेपाली नाटकको सम्बर्द्धनमा विजय मल्लको योगदान	४२६

आठौं अध्याय

८.	उपसंहार र निष्कर्ष	४३३
८.१.	उपसंहार	४३३
८.२.	निष्कर्ष	४४१
—	परिशिष्ट	४१६
—	सन्दर्भ सूची	४२०